

Handelsministeren (Tyge Rothe): Det Lovforslag, som jeg i denne sene Natte-time, eller maaske rettere tidlige Morgen-time, skal have den Ære at forelægge til første Behandling i dette Ting, har sin Begrundelse i Forhold og Begivenheder, som jeg maa have Lov at forudsætte er ærede Medlemmer saa velbekendte, at en nærmere Omtale af dem kun vilde være en Gentagelse af, hvad man i Forvejen ved. Jeg tænker, jeg med nogenlunde god Samvittighed i denne min Forelæggelsestale kan holde mig i alt væsentligt til selve Lovforslaget og forbeholde mig at komme tilbage til Sagens Forhistorie og til andre Spørgsmaal denne Sag vedrørende under den senere Behandling af Forslaget.

Lovforslaget er en som Følge af Statens Medvirkning nødvendig Stadfæstelse og nærmere Udformning af den Ordning, der Natten mellem Søndag og Mandag blev truffet i Nationalbanken, og som i sine Hovedtræk gik ud paa, at Staten, Nationalbanken, Østasiatisk Kompagni og Store Nordiske Telegrafelskab skulde medvirke til en gennemgribende Rekonstruktion af Landmandsbanken ved Tilvejebringelse af en Præferenceaktiekapital paa 100 Mill. Kr. i Forbindelse med en Statsgaranti til Nationalbanken for de Laanetilskud, som den anser det for paakrævet at yde Landmandsbanken i den vanskelige Overgangstid.

Anledningen til, at Landmandsbankens Forhold atter er blevet taget op til Drøftelse, er den, at det har vist sig, at den Hjælpeaktion, som i Juli Maaned blev foretaget af Nationalbanken, jeg kan sige paa egen Regning og Risiko, men under Medvirkning og med fuld Billigelse af saavel Statsministeren som mig, og som, hvad der vil være ærede Medlemmer bekendt, gik ud paa, at der ved Landmandsbankens Regnskabsaars Slutning, naar der var foretaget Afskrivninger til et Beløb af i alt $55\frac{3}{4}$ Mill. Kr., af Nationalbanken skulde indskydes en ny Reservekapital paa 30 Mill. Kr., ikke havde skaffet den fornødne Ró om Banken og lige saa lidt den fornødne Tillid til, at Banken nu kunde komme igennem alle Vanskeligheder. I de Forhandlinger, som Lørdag og Søndag i denne Anledning blev ført, og hvori foruden Repræsentanter for de i Lovforslaget nævnte Institutioner bl. a. ogsaa Repræsentanter for de private Hovedbanker til forskellig Tid deltog, blev Spørgsmaalet om Statens Garanti under den ene eller den anden Form hurtigt det centrale. Men heroverfor

maatte Regeringen for sit Vedkommende nære afgørende Betæneligheder, dels fordi det efter vor Mening maatte skabe et farligt Præcedens med Hensyn til eventuelle fremtidige Bankmisèreer, dels fordi det meget vel kunde befrygtes, at en saadan Foranstaltning, der altsaa garanterede en enkelt Bank, endda Landets største Bank, samtidig med, at den gav denne Bank den haardt tiltrængte Støtte, netop derigennem vilde svække Landets andre Banker i en saadan Grad, at de ikke ved egen Hjælp vilde kunne imødekomme Krav, der maatte blive stillet til dem. Man opgav derfor Tanken om paa denne Maade at forsøge at afværge den truende Katastrofe, som man fra alle Sider var enig om, at Landmandsbankens Sammenbrud vilde betyde. Efter langvarige Forhandlinger, under hvilke jeg nok tror at turde paastaa, at alle Udveje blev prøvet, enedes man til sidst om den Ordning, der blev meddelt Offentligheden Mandag Morgen, og som altsaa danner Grundlaget for nærværende Lovforslag.

Lovforslaget gaar, saaledes som det nu er ændret ved Behandlingen i Folketinget, ud paa at bemyndige Handelsministeren til paa Statens Vegne og i Forening med de førnævnte Institutioner at tilvejebringe en Kapital til Landmandsbanken paa i alt 100 Mill. Kr. Oprindeligt var det foreslaaet, at denne Kapital skulde tilvejebringes i Form af Præferenceaktier, idet man havde tænkt sig, at de 30 Mill. Kr., som Nationalbanken havde givet Tilsgagn om at indskyde som Reservekapital i Landmandsbanken, skulde erstattes med 35 Mill. Kr. Præferencekapital, men under Forhandlingen i Folketinget blev det fra forskellige Sider gjort gældende, at dette paa Offentligheden vilde gøre et uheldigt Indtryk, fordi man kunde faa den Opfattelse, at Nationalbanken derved, om jeg saa maa sige, gjorde en god Forretning. Selv om man fra Nationalbankens Side ikke vilde anerkende, at dette Tilsgagn var givet betingelsesløst, men tværtimod var givet under den ganske bestemte Forudsætning, at de førnævnte Nedskrivninger skulde være foretaget ved Regnskabsaars Slutning, havde man dog ikke noget imod, at Summen blev staaende som Reservekapital. Saa enedes man i Folketinget om den Affattelse af § 1, 1ste Stykke, som ærede Medlemmer vil have set. Den gaar ud paa, at Reorganisationen skal iværksættes ved Tilvejebringelse af en Præferenceaktiekapital paa 70 Mill. Kr., hvoraf Staten overtager de 40 Millioner,